

LES SALINES DE CHAUX

REIN SAARISTE

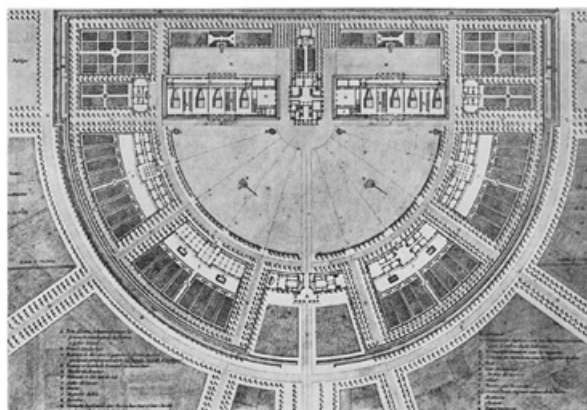
Terwijl we een eventuele herdruk van Barsac aan het bestuderen waren, wie de rechten heeft van de vertaling en andere dergelijke vragen, viel het me op dat de prachtige door Wouter Roosenschon ingekleurde tekening van Blackland me zo bekend voorkwam. Ik was er zelfs wel eens geweest. Het is namelijk de zoutstad van Claude-Nicolas Ledoux, de koninklijke architect van Lodewijk XVI. Na de revolutie kwam hij zelfs in de gevangenis maar zijn leerling Etienne-Louis Boullée die toen de chef der revolutionairen was heeft weten te voorkomen dat hij kennis mocht maken met de guillotine.

De zoutstad was een project om het witte goud te winnen uit een klein riviertje. Hier werd het water zo lang gekookt tot er alleen een mengsel van mineralen, voornamelijk keuzenzout, over was. Wonderlijk genoeg werd deze stad niet gebouwd in de buurt van het riviertje maar midden in een enorm bos. Water verplaatsen is makkelijker dan de boomstammen te verslepen die als brandstof werden aangevoerd. Als je er nu komt is er in de wijde omtrek geen spatje bos te bekennen... allemaal in rook opgegaan. Het moet een rampzalige werkomgeving geweest zijn. In eerste instantie is er niets aan de hand als je water gaat koken maar hoe geconcentreerder het wordt hoe meer vluchtige delen zullen ontwijken terwijl de arbeiders in deze atmosfeer als maar hout kappen om de vuren hoog houden. Les Salines de Chaux zijn in 1775 gebouwd in Arc-et-Senans. Ze zijn nu als museum te bezoeken maar Verne en Roux moeten ze gekend hebben. De overeenkomst geldt niet alleen de vorm van de nederzetting maar juist de organisatie van het wonen en werken. De fabriek dan wel ontwikkelcentrum tegenover de half-cirkelvormige woonverblijven zijn identiek. Het kan ook zijn dat ze de zoutstad niet kenden maar dan was er nog altijd het beeld van de ideale hiërarchische stad de werkplaats in het midden de werkers in een halve cirkel ertegenover.

R. Saariste, april 2008

Barsac

Ledoux

De kookplaats

De muur

Het hoofdgebouw

Het woongedeelte